

NMEC De Helix

2011

VORMINGEN

Ben je voor een opdracht of louter uit interesse op zoek naar methodische en inhoudelijke vernieuwing en praktijkgerichte aspecten in de natuur- en milieueducatie?

Ben je als **team** van een NME-centrum, een natuur- en milieuvereniging, een milieudienst, een basis- of een secundaire school, een lerarenopleiding,... geïnteresseerd in alles wat te maken heeft met natuur en milieu?

Wil je **Natuur- en Milieueducatie** verbreden met **Educatie voor Duurzame ontwikkeling**?

Ben je hiervoor op zoek naar verruimende inhoud en gepaste methodieken die optimaal aansluiten bij de belevings- en belangstellingswereld van jongeren en andere doelgroepen?

Zoek je een zinvolle invulling voor een studiedag, een vorming in het kader van Milieuzorg Op School of Ecocampus, een milieudag binnen je organisatie, een activiteit voor leerkrachten, NME-ers, natuurgidsen en/of natuurouders in de eigen omgeving?

Dan vind je in deze brochure vast en zeker de nodige inspiratie.

De Helix, een natuur- en milieueducatiecentrum van de Vlaamse overheid, helpt je daarbij.

Op jouw vraag en op een locatie in je buurt, biedt De Helix een aantal praktijkgerichte vormingsactiviteiten aan.

Een minimum van 10 deelnemers is vereist.

De vorming is gratis.

De vervoerskosten (vanuit De Helix) voor de eventuele voorbereidings- en vormingsdag en de syllabus worden aangerekend.

Reservaties:

Wens je een vormingssessie te organiseren voor je organisatie of had je graag meer informatie hierover, aarzel niet ons te contacteren:

dehelix@lne.vlaanderen.be

054 31 79 69

Natuur-en milieueducatie in de praktijk

NATUURPAD	H01	
<i>Hoe maak je een natuurbelevingspad voor kleuters?</i>		4
NATUURBELEVING	H02	
<i>Hoe ga je op stap in de natuur met 6-12 jarigen?</i>		5
NATUURLEERPAD	H03	
<i>Hoe maak je een natuurleerpad voor 6-12 jarigen?</i>		6
BIOTOOPSTUDIE	H04	
<i>Hoe maak je een natuurleerpad voor 12-14 jarigen?</i>		7
DECIBELS IN DE PRAKTIJK	H05	
<i>Hoe kan je werken rond geluid met 14-16 jarigen?</i>		8
OP MUZIEK VAN DE NATUUR	H06	
<i>Hoe organiseer je een wandeling rond stilte, geluid en lawaai?</i>		9

NME verbreden met EDO

HET BOS DOOR DE OGEN VAN...	H07	
<i>Hoe NME verbreden met EDO voor 8-10 jarigen?</i>	NIEUW	11
DALY OP HET SPEL	H08	
<i>Hoe NME verbreden met EDO voor 10-12 jarigen?</i>	NIEUW	12
MEER FEEST, MINDER IMPACT...	H09	
<i>Hoe NME verbreden met EDO voor 12-14 jarigen?</i>	NIEUW	13
EEN GRENS VOORBIJ	H10	
<i>Hoe NME verbreden met EDO voor adolescenten en volwassenen?</i>	NIEUW	14
WANDELING MILIEU EN GEZONDHEID OP STRAAT	H11	
<i>Hoe NME verbreden met EDO voor adolescenten en volwassenen?</i>		15

Natuurpad

H01

Doelgroep

Leerkrachten
kleuteronderwijs, NME-
werkers, natuurgidsen,
bosgidsen, natuurouders,
boswachters,
domeinwachters en
andere geïnteresseerden.

Inhoud

Een activiteit met kleuters in de natuur vereist een specifieke aanpak. Een natuurpad afgestemd op hun belevingswereld en ontwikkelingsniveau verhoogt hun belangstelling en hun betrokkenheid om de omgeving te verkennen.

In deze opleiding maak je kennis met aangepaste didactische werkvormen. Je krijgt tips en ideeën om kinderen van 4 tot 6 jaar de natuur spelenderwijs te laten ontdekken.

Op het programma

- Aan welke criteria moet een goed natuurpad voor kleuters voldoen?
- Hoe kan je situaties creëren om de natuur zoveel mogelijk te ontdekken?
- Hoe krijgen kleuters spelenderwijs inzicht in de natuur?
- Geschikte materialen om het ontdekkend leren te stimuleren.
- Praktische tips en praktijkvoorbeelden om actief te exploreren met de zintuigen.
- Aan de hand van praktijkvoorbeelden en de creativiteit van de deelnemers een natuurbelevingspad voor kleuters ontwerpen.

Duur

Volledige dag

Natuurbeleving

H02

Doelgroep

Leerkrachten
basisonderwijs,
natuurgidsen, bosgidsen,
domeinwachters en
boswachters, NME-
werkers, natuurouders en
andere geïnteresseerden.

Inhoud

Natuurbeleving is met gebruik van alle zintuigen de natuur intens beleven. Het vormt de basis van betrokkenheid en zorg voor de natuur. In deze opleiding leer je hoe kinderen op een speelse en creatieve manier kunnen kennismaken met de natuur. Een praktijkgerichte workshop boordevol nieuwe ideeën die bruikbaar zijn bij de organisatie van natuur- en milieueducatieve activiteiten.

Op het programma

- Waarom is natuurbeleving belangrijk voor kinderen?
- Praktijkvoorbeelden van activiteiten met kinderen in de natuur.
- Voorstelling van diverse werkvormen.
- Geschikte materialen om natuurbeleving te stimuleren.
- Praktische tips bij het ontwikkelen van activiteiten voor actieve natuurverkenning.
- Zelf een natuurbelevingsactiviteit bedenken.

Duur

Halve dag

Natuurleerpad

H03

Doelgroep

Leerkrachten
basisonderwijs, NME-
werkers, natuurouders,
natuurgidsen, bosgidsen,
domeinwachters,
boswachters en andere
geïnteresseerden.

Inhoud

Een natuurleerpad is een vooraf uitgezette tocht in de natuur met doe-activiteiten en creatieve opdrachten die de kinderen en begeleiders zelfstandig kunnen uitvoeren.

Tijdens deze intensieve praktijkgerichte trainingsdag wordt een natuurleerpad ontworpen. Je zal voldoende ideeën en tips meekrijgen om nadien het natuurleerpad volledig uit te werken en te verfijnen.

Op het programma

- Aandachtspunten voor een evenwichtig samengesteld leerpad.
- Demonstratie van enkele praktijkvoorbeelden.
- Verkennen van de omgeving, inventariseren van mogelijke activiteiten. Vastleggen van de stopplaatsen.
- Methodieken om de kinderen zo actief mogelijk te betrekken bij zowel natuurbeleving als natuurstudie.
- Aandacht voor het gebruik van milieuvriendelijke en duurzame materialen.
- Groepswerk: uitwerken van een natuurleerpad voor een door jou gekozen leeftijdsgroep.

Duur

Volledige dag

Biotoopstudie

H04

Doelgroep

Leerkrachten natuurwetenschappen 1ste graad, natuur- en bosgidsen, NME-werkers, educatoren en animatoren.

Inhoud

Tijdens deze werkwinkel ga je samen met je collega's in op de praktische uitwerking van de vakgebonden eindtermen natuurwetenschappen voor de verplichte terrein- of biotoopstudie. Vertrekkend vanuit de noden van de deelnemers werk je samen de biotoopstudie concreet uit in de directe omgeving van het MNE-centrum of de

school.

Het praktijkvoorbeeld 'biotoopstudie bos' dat in De Helix uitgetest en bijgestuurd werd in het kader van de recente vernieuwing binnen het vak natuurwetenschappen en de vernieuwing rond educatie voor duurzame ontwikkeling, dient als houvast.

Zowel inhoudelijke, methodische als organisatorische tips worden bekeken en vertaald naar het concrete ontwerp voor de school of het NME-centrum. Eens ontworpen wordt de biotoopstudie gedragen door jouw team en kan de activiteit meerdere keren uitgevoerd worden zonder nog veel extra werk.

Op het programma

- Doelen van de biotoopstudie.
- Biotische, abiotische factoren en invloeden van de mens.
- Hoe leerlingen stimuleren tot onderzoekend leren?
- Praktische en organisatorische hindernissen: hoe aanpakken?
- Praktijkvoorbeeld en terreinverkenning: keuze van stopplaatsen.
- Mogelijke taakverdeling, werkmethodes en materiaal.
- Opmaak van het werkblad en de leidraad.
- Verbreding naar zorg voor een duurzame leefomgeving. (EDO)

Duur

Volledige dag

Decibels in de praktijk

H05

Doelgroep

Leerkrachten secundair onderwijs 2de graad, natuurgidsen, bosgidsen, domeinwachters, boswachters, NME-werkers en andere geïnteresseerden.

Inhoud

Een zeer praktijkgericht programma geschikt om te brengen voor 14 -16 jarigen. In deze opleiding ontdek je de eigenschappen van geluid en krijg je een andere kijk op decibels en de gevaren ervan.

Op het programma

Inleidend gedeelte geïllustreerd met een powerpointpresentatie.

- Wat is geluid?
- Wat is een frequentie?
- Wat is een decibel?
- Waar situeert zich het menselijk hoorbaar gebied?

Praktijkgedeelte in de directe met uitvoering van praktische opdrachten waarin volgende eigenschappen en vaardigheden aan bod komen:

- Gebruik van de decibelmeter en interpreteren van de metingen.
- Opstellen van een decibelschaal.
- Proefondervindelijk leren hoe geluid zich voortplant, versterkt, geabsorbeerd of gereflecteerd wordt.

Vervolg van de presentatie.

- Resultaten van de buitenopdrachten en verklaringen voor de waargenomen effecten.
- Werking van het gehoor en schade veroorzaakt door geluid. Mogelijk gevaar bij gebruik van walkmans, mp3-spelers en I-pods.

Duur

Halve dag

Op muziek van de natuur

HO6

Doelgroep

Natuurgidsen, bosgidsen, stadsgidsen, domeinwachters, vormingswerkers, NME-werkers en andere geïnteresseerden.

Inhoud

Een werkwinkel boordevol methodische, inhoudelijke en praktische tips om een wandeling rond het thema 'stilte, geluid en lawaai' te organiseren of om een bestaande wandeling te verrijken.

Een traject in de omgeving met veel variatie aan geluidsindrukken zoals een drukke verkeersweg, een rustige plek in het bos, een kabbelend beekje, een bijenstalletje...

Op het programma

Praktijkvoorbeeld voor de doelgroep gezinnen:

- Wat is stilte, geluid en lawaai?
- Hoe geluidssterkte meten?
- Nut van stiltegebieden?
- Kan lawaai onze gezondheid schaden?
- Zijn dieren ook verstoring gevoelig voor geluiden?
- De helende kracht van geluiden.

Uitwerken van activiteiten voor een doelgroep naar keuze:

- Speelse opdrachten zorgen ervoor dat je stilte, geluid en lawaai vanuit een bewuster perspectief ervaart en het op deze manier ook zal kunnen doorgeven aan anderen.
- Leren werken met een eenvoudige geluidsmeter.

Duur

Halve dag

NME verbreden met EDO

Leren voor Duurzame Ontwikkeling vindt op vele manieren plaats en op vele plekken. Ook bij de natuur-, en milieueducatieve activiteiten krijg je de kans om anderen te leren hoe zij zorg kunnen dragen voor de omgeving hier en elders, nu en in de toekomst.

In deze vorming krijg je een antwoord op de vraag 'Wat is nu eigenlijk Educatie voor Duurzame Ontwikkeling?' en 'Hoe vertaal je dit in een NME-activiteit?'

Vertrekkend van een concreet praktijkvoorbeeld maak je kennis met nieuwe methodieken, inhoud en materialen die een aanzet zijn om aan educatie voor duurzame ontwikkeling te doen. Met deze bagage ontwerp je een concrete NME/EDO- activiteit om toe te passen in eigen werkomgeving. Deze praktijkvoorbeelden zijn afhankelijk van de doelgroep waarvoor je kiest.

Deze vormingen worden op volgende bladzijden omschreven.

Het bos door de ogen van

H07

Nieuw!

Doelgroep

Leerkrachten
basisonderwijs, NME-
werkers, educatoren en
animatoren,
natuurgidsen, bosgidsen,
domeinwachters en
andere geïnteresseerden

Op het programma

- Wat is EDO? Welke zijn de EDO-principes?
- Hoe integreren in natuur- en milieueducatieve activiteiten voor kinderen?
- Voorstelling praktijkvoorbeeld 'Het bos door de ogen van ... een kunstenaar, hond, loofboom, pissebed, wetenschapster, boswachter...
 - Tijdens de wandeling zet je telkens een ander masker op. Je observeert het bos, leeft je in, gebruikt je fantasie en creativiteit.
 - Je ontdekt verbanden tussen de bosbewoners, het belang van het bos als leefruimte voor planten en dieren en het nut van het bos voor de mens.
 - Je zoekt naar tips om te zorgen voor een duurzame toekomst van het bos.
- Groepswork: creatief uitwerken van andere 'maskers' en NME-activiteiten verbreed met EDO.
- Voorstelling aan elkaar en terugkoppeling naar de EDO-principes.

Duur

Volledige dag

DALY op het spel

H08

Nieuw!

Doelgroep

Leerkrachten
basisonderwijs, NME-
werkers, educatoren en
animatoren,
natuurgidsen, bosgidsen,
domeinwachters en
andere geïnteresseerden

Op het programma

- Wat is EDO? Welke zijn de EDO-principes?
- Hoe integreren in natuur- en milieueducatieve activiteiten voor kinderen?
- Voorstelling praktijkvoorbeeld: DALY op het spel
In deze activiteit ga je op zoek naar het verband tussen de gezondheid van de mens en die van de aarde.
 - Er wordt gestart met een enquête over dagelijkse gewoontes.
 - Via een fotospel ga je op zoek naar milieu- en gezondheidsproblemen, niet alleen in België maar de wereld rond.
 - Met vragenfiches voer je onderzoek uit over dit thema en maak je een duurzame creatie.
 - De kwetsbaarheid van de aarde ondervind je via een estafetteloop.
 - Tijdens de activiteiten zijn er momenten voorzien om ideeën voor acties te verzamelen.
- Terugkoppeling EDO-principes

Duur

Halve dag

Meer feest, minder impact ...

H09

Nieuw!

Doelgroep

Leerkrachten secundair onderwijs 1ste graad, natuurgidsen, NME-werkers, educatoren, animatoren en andere geïnteresseerden

Op het programma

- Wat is EDO? Welke zijn de EDO-principes?
- Hoe vertalen naar de leefwereld van jongeren van de 1ste graad?
- Voorstelling praktijkvoorbeeld: 'Meer feest minder impact'.
't Is feest. Aankopen moeten gebeuren: drankjes, hapjes en kledij.
 - Je maakt ook keuzes over roken, muziek en verplaatsing. Hou je bij al deze keuzes rekening met de gevolgen voor de gezondheid en de impact op het milieu?
 - Dit spel zet jongeren aan tot globaal denken, lokaal handelen en individueel veranderen in functie van gezondheid en milieu en een meer duurzame samenleving.
- Terugkoppeling EDO-principes

Duur

Halve dag

Een grens voorbij

H10 Nieuw!

Doelgroep

Leerkrachten secundair onderwijs (4de, 5de en 6de jaar), hoger onderwijs en volwassenen onderwijs, NME-werkers, educatoren en andere geïnteresseerden

Op het programma

- Wat is EDO? Welke zijn de EDO-principes?
- Hoe integreren in een milieu-educatieve activiteit voor iedereen vanaf 15 jaar?
- Voorstelling praktijkvoorbeeld: 'Een grens voorbij'
Welke planeet willen we nalaten aan onze kleinkinderen?
Zee zonder vis, bodem met gif, lucht vol stof ... of gaan we voor een duurzame wereld?
 - Door voorwerpen met elkaar te associëren krijg je inzicht in de milieu- en gezondheidsproblematiek van dagelijkse onderwerpen zoals roken, gsm's, hormoonverstoorders en afval en bespreek je duurzame alternatieven.
 - Het jengaspel behandelt het thema biodiversiteit. Je verneemt meer over het belang van biodiversiteit, de planten, dieren en ecosystemen die onder druk staan en de oorzaken van biodiversiteitsverlies. Deze methodiek geeft inzicht in de onvoorspelbaarheid van complexe systemen.
 - Via een stellingenspel leer je kritisch te reflecteren over duurzaamheidskwesties.
- Terugkoppeling EDO-principes

Duur

Halve dag

Wandeling

Milieu en Gezondheid op straat

H11

Doelgroep

Leerkrachten secundair 2de en 3de graad, natuurgidsen, stadsgidsen, vormingswerkers, NME-werkers en andere geïnteresseerden.

Op het programma

- Wat is EDO? Welke zijn de EDO-principes?
- Hoe integreren in een natuur- en milieueducatieve activiteiten?
- Voorstelling praktijkvoorbeeld: 'Wandeling 'Milieu en Gezondheid op straat'.

Tijdens een korte wandeling die leidt langs een drukke weg, stadsgroen en winkelstraten ga je actief op zoek naar de link tussen milieu en gezondheid. De aarde en onze gezondheid staan onder druk. Fijn stof doet naar adem snakken, de aarde warmt op, de biodiversiteit gaat pijlsnel achteruit en mensen hebben meer en meer last van allergieën, astma en kanker. De aarde is een uiterst complex ecosysteem, waarbij kleine veranderingen onvoorspelbare maar drastische gevolgen kunnen hebben.

Via thema's verkeer, Vitamine G, voeding, water, gsm, draagkracht van de aarde... ontdek je de impact van je levensstijl en consumptiegewoontes op milieu en gezondheid. Je wordt aangespoord om bewuster na te denken over eigen keuzes en met anderen je mening te delen. Je ervaart lokaal en denkt mee over de grenzen heen.

- Terugkoppeling EDO-principes

Duur

Halve dag

Het Natuur- en Milieueducatiecentrum De Helix is gelegen in Grimminge, een deelgemeente van Geraardsbergen. De gebouwen bevinden zich in een prachtig natuurlandschap dat deel uitmaakt van het Stillegebied Dender-Mark.

Met het openbaar vervoer

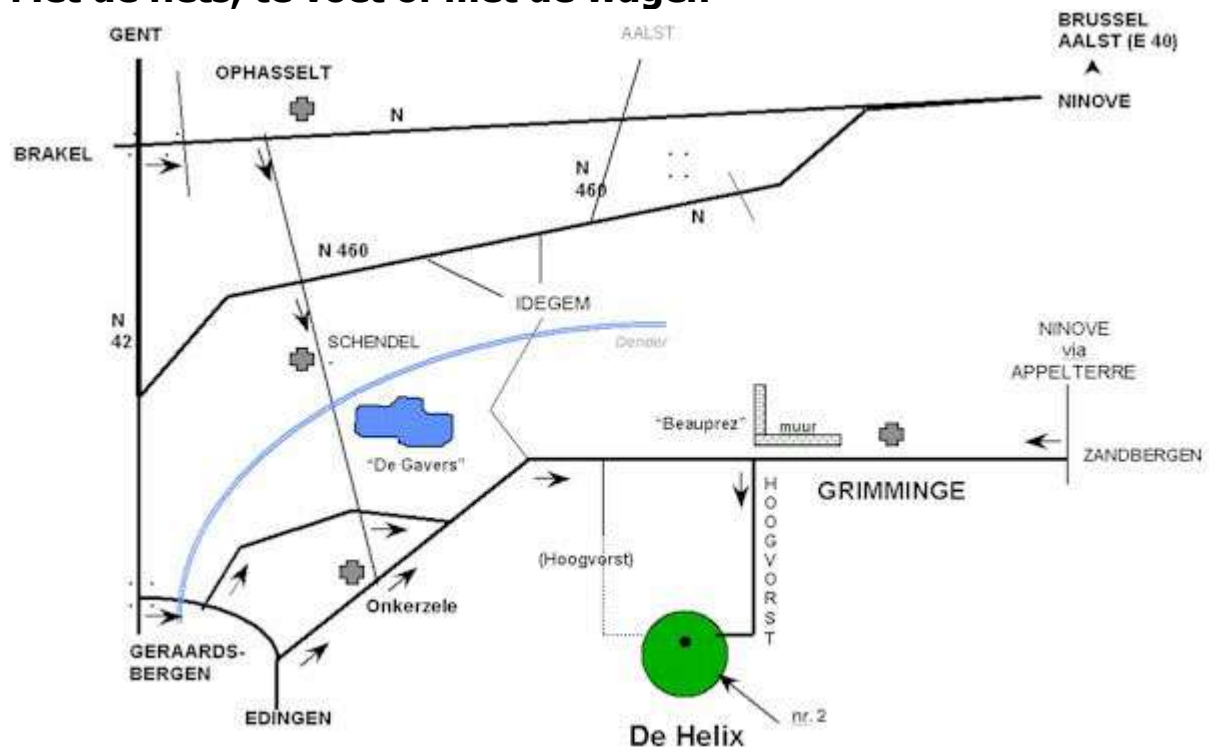
Met de trein bereik je het **station van Geraardsbergen**.

De **belbus** brengt je tot aan De Helix. Informatie en afspraken hieromtrent kan je verkrijgen op 09 210 94 94

Sportievelingen kunnen afstappen in het **station van Idegem**.

Na een wandeling van 4 kilometer bereik je het centrum.

Met de fiets, te voet of met de wagen

NMEC De Helix
 Hoogvorst 2
 9506 Grimminge – Geraardsbergen
 Tel. 054 31 79 50 Fax. 054 31 79 88
 email: dehelix@lne.vlaanderen.be
www.dehelix.be

v.u.: J.-P. Heirman, Secretaris-generaal,
 Departement Leefmilieu, Natuur en Energie,
 Koning Albert II-laan 20, bus 8, 1000 Brussel